

Jon Arrospide il da

A. ONAINDIA

POZA

Industri
selaia
txikiluzen
nagusire gizon
az dirua
erriak.il pake-
zasteak
lk lertu
lon gaz-k. Txa-
auean.
pozibide
n esa-a Joan!
ddu!asteak;
kritaeko
ziltzea.kalku-
gizonak
Gorpu-
animak
ta, non
guztediduan
e zuen
ze.libu-
Erri-
argi
litezke
lagun-
koaren
porako
Joanu. Or-
teak,
egiten
penak
ai oso
errie-
alaren
murgu-

Kristinauzentzat, eriotzeak, bere ederra ta garratza ditu. Gogozan lur-azal au erbeste yaku, lagroz goaz egunik egun, eta onen mugaz bestalde betiko sorian-atsegiña surkituko dogula aste dega. Fedesak orrela darakusgu ta gure biotzak orrela opa dau. Eta sorian au eriotzeak emoten daukun ezkeru, alderdi ontatik eder yaku bere esku latzaren takadea. Bestetik, ostera, bizia eder yaku ta eriotzeak ostuten dauku eder, oso eder yakun au; eta ortik noberamentzat garratz da iltea ta enparau adiskideak be odola dariola gelditzen yake biotza; banandu bearra samingarri izan.

Arrospide jauna gaitxorik egoana ha-genkian, baiña ez gendun uste Jaunak ain arin eroango euskunik. Orrela izan da: lengo martitzenean, il onen E'an, Bilbao'ko bere etxean il zan, kristau zintzo antzera, azken illetako neke ta urdail-miñak arte ta pazientzi auzidiz eroanik. Olan zan bitartean, andi ta txiki, zberats ta txiro, adiskide ta lagun asko urreratu yakozan ee ondora, gexoaren atzartean egoanari poz apur bat emon naian.

Gauzaen eskutuak Gorputz-gaitzaren kontra ainbat lan egiña, gaitz maltzur batek erati dauku. Izan be, Bizkaia'k eta Euskalerrriak ezeeze, mundu osoak be asko zor dauza Arrospide jaunari; bere bizitza gurtze kementsu jokatu balitugu osalaritza zelaian. Adimen argi ta biotz andiaren jabe salarik, bere ari-maren su ta indar guztiakaz urkoaren eritasunak osatzen emon eban bere bizialdi osoa. Gai askotan zan jakitun, baiña gaitzpelean batez be zenbat lan egiña dogun Bilbao'ko bere etxean eta Miranda'ko Gexotegian. Gizatiar zintzo, gexo bakoitzegian ekusan bere urko laguna, ta onak eriotz-egitetik ateratzen ez eban alegin gitxi egin.

Gorenera jo arren, estogu gelegi jasoko aren urkoaganako maitasuna, Onen ezaugarritzat or arek itxiriko 45.000 azterketa kliniku. Euskal erri osoak, eta emendik kanpo-koak be ba-dakie, bai, aren biotz igikor ta arduratsuaeren barri. Orrezaz gaitzera, egiten zituan itzaldiak

jakituriz ta arrosaz beteak ziran; baita osakuntzari buruz adizkarie-tan idatzitako lanak be; azken urteotan erri-osakuntzaz naikoa idatzi eban, euskeraz ta erderaz. Azur ta katarru-arrosotan leia biziaz jokatu eban. Ortik, bada, ospe ta isen andiak lotu zituan osalarimunduan; Laterri arteko Batzar askotan esku artu eban; New York'en azken iraillean.

Izazaz oso ona zan, txeratsa ta maitekor, edozein biotza errez irabasten eutsuna. Gesoak gozo artu ta arretaz zaintzen zituan, onela millaka ta millaka adiskide egiñik. Kristau ta sifeste andiko gizona zanez, ostera, bere arazo ta egiñbe-rrak zeste beteten ekian; eta Kristau-Analtasunekoak, gaitxoan alde egian lan ederragaitik, euren Buru aukeratu eban Bere eriotzak, beraz, asko be asko naitbagez itxi ditu, ta bere gorpuari lur emoterakoan, bai Bilbao'n bai Gernika'n, errukizko egintza ortan lagundu daitsoenak millaka ta millaka izan dira.

Arrospide zanak ba-dau beste alderdi bat be, ixildu eziña; euskaltzale egiaz zintzoa gendun. Berak eta Jainkoak bakarrik dakie zenbati eskiñi eutsan laguntasuna euskal gauzetan lan egiteko. Ederki itz egin ezetik, garbi ta errez idatzi oi eban. Maite zituan euskal aldizkariak, lengoak eta oraingoak. Eleizetan euekerazko meza ta itzaldiak egin-azoteko, inhor baiño geiago salatu zan. Euskeraren egunean an zan, urtero, bere euskal meza-liburuz, kantuz ta erantzunez jator lagundurik.

Zelako egurra alako espala, esan oi da. Eta egia, Jon'ek guraso leial batzuk izan zituan; arek emon eutsuen gaxtetan ikasbiderik leial batzuk izan zituan. Bide ori ez eban egundo zapuztu. Bere aita —Jon aube— Muxika'ko osagille izan zan; maite zituan euskal oitura ta ekandu eder guztiak, eta errez erri ibilli zan sarrri, Enebaita, ango Urretxindorra lagun; bata itzaldiak egitez ta besteak euskal biotzak bertso kementsuz pixtu-azorik. Semeak opezue uareze ei 'jo uego juxi etorren, argi, zintzo, txerakor, euskaltzale.

Enebaita'k pozez ikusten eban zugatz zar ondotik jagiaz etorren kimu gaztea. Eta, aren ikasketa ta barren-zaletasunak goratuaz, bertso biribil apaiñak dagiskuz. Ona bat batxillera amaikeran egiña. Zorun-agurra deritxo, ta 1916-VI-15'an idatzia da.

Arrospide ta Basabe'tar Jon, Aizkide zintzo ta zurra,
Eure guraso ain onak baxen
Euzko-eredu zigurra...
Gaur damostakan poz-atsegiña
Eztoz izango laburra.
Artu egik, ba, biotzez eiten
Deustan zorun-agurra,
Ikastietan nausi urten dok
Ikaste-sari ta guxti;
Eugaz yabiltzak Jaungo-eskarra,
Gorzon, izar ta eguzki;
Goitik datorren iturri deunak
I au zori onez busti;
Ori daja-ta ikasten dozak
Ain ondo ainbat idatzi,
Guraso argi zintzoen seme,
Aitite onan lobia,
Ikastun andi, euzkeldun bikain
Ona baiño be obia;
Euzko-baratzta gurgarri batan
Agertu intzan loria,
Izango al ez zori oneko
Usain guxtien jaubia.

Orrela izan zan beti, kristau on, euskaltzale piñ. Eder yakin euskal olerria, eta emen Larrea'n zan, urtero egin oi dogun olerki-jalan. Gure lurraldeko zoko guztiak zituan maite, baiña Larrea oneri berarizko txera ta beroa eutsen, batez be olako egunetan. Igaz etzan storri Ipar-Amerika'ra joan bear ebala-ta, orduko Madrid'etik idatzi eustan, eta bego emen aren idatzia beste askoren ikasbidetzat. Onela diño: «Madrid'en, 1964-IX-24'an. Aita Onaindia, neure adizkide mailla! Ordu lauren bat barru, artuko dot egazkiña New York'era juateko. Ameriketa'tik izango naz datorren illiam amabian, Euskal jaien bat egiten ba'dozue egun orretan, igaz esan zan legez, artu zazu neure alde milla laurleko sari batentzako.

Urriaren emerretzian egongo naz Bilbao'n (J. L.), eta bialduko dautsuz laurleko orrek. Gorantziak euskaltzariatzat. Zeure adizkide dan Arrospide'tar Jonx, Gogoan eban olerki-eguna, ta ez eban inondik be izentziño barik itxi gura.

Bere burua geso ikusi ebanean, lagun on guxtien arren eta etoitzak eskatu zituan. Laster ligo zala, bakian nonbait, Une orretan, izan be, negar ta itz utiak baiño geiago balle dabe, biotz-lurran gozo lez, Gokoari zuzendoriko eskari erriak. Ortik, ba, gizon zintzo, osagille errukior ta euskaltzale benetakoa Jainkoak beragana eroan daukun ezkeru, beioaz orain batez be Arengana gure biotz-oiu sutuak, bere bizikera ederrez irabazi dauan atsedenkoroa sintsagarria emon dagion lenbullen.

Zanaren alargun, alaba ta sendarte-koak artu begie nire atsaka-bearen ezaugarritik egiatzkoena.

GARIZUMAKO IRU- GARREN IGANDEA

EPISTOLA (Ef. 5, 1-9)

San Pablo Apostoluak Efe-sotarral egindako Epistola-tik zatia.

Anayok:

Jaungoikoaren seme-alaba
malteak bezela,
saya zaitzate Beraren an-
tzekoak izaten,
eta zabilzate maitasu-
nean,

Kristo'k ere malte izan
bait-zaitzate,
eta baita bere burua gu-
retzat eman ere,
eskain-gal, eta, Jaungo-
koarentzako opari usaltzu
bezela,

Erri santu batl dagokio-
nez,
ez dedilla alpatu ere zuen
artean,
ez aragikeri, ez lizunkeri,
ez diru-zalekeriarik;
esta gordinkertiarik ere, ez
zoro-jardunik,
ez neurrix gorako ergelke-
rriarik;
esker-onezko itzak balzik.

Eduki ezazute beti gogoan
auxe:
aragikeri-zaleak, lizun-za-
leak, edo diru-zaleak
—sasi-jainko-zaleak dira
nez—

ez dirala Kristo'ren eta
Jaungoikoaren Errelnuan
oñardeko izango.

Eizaltzate la inortxok ere
naastu sasi-arrazolyekin;
oyetrek dira, Jaungoikoa-
ren asarrea
sinisgogorren gañera era-
kartzen dutenak.

Eizaltzate elkartu ola
koekin.

Len ilunbe sifaten;
orain Jaunagan argi.

Zabilzate, beraz, argiaren
umeak bezela;
argiaren ondore da-ta
on izate gustia, eta zuzen-
tasuna eta egia.

GIZONAK

OSA'tar EUSEBIO

eskaxeko jendea, Ta egia esan, bakoit-
n itz egiten dedan danetan ondo ikusten
ona ona dala. Baña gero taldean ikusten
zu galdetu, bada ezpada ere, Aristoteles-
i ona beti arrazoiemenduna dan, duda mar-
sortuko zaizkizu ta.

ona ona da. ¿Ez al zerate oartu orretaz?
a banaka artzen badituzu, barren onekoak
denak. Gizona izatez ona da, barren bi-
oa, biotz onekoa. Askotan gertatzen da
akartu zaiola, itxura gogortu. Itzak ere ez
ti barrango sentipenen agerbide zifnezkoak.
te barrua ondo agertzen. Motz gelditzen
rtan. Gizon bakoitza bakarrik artzen badu-
itzetara baiño geiago begietara begiratu,
nezko mamiaren berri laister izango dezu.
aren begi-putzuaren ondarra ontasun onda-
geienetan.

ona ona dalako egin zan Jainkoa gizon.
ak ez du gizonaganako uste onik galdu.
e ez dugu galduko.

itazun-begia bear da argi. Bidetxigor orta-
tu aal izango gera gizon bakoitzaren onta-
olkoan. Sinisten dut, bein baiño geiagotan
obatu dedalako, itxura zakarpean biotz bi-
a on ugari ba-dala.

zak ere ez du gizonaz uste onik galdu, gero
lago guziei besoak zabalduaz.

gizonak ankerrak dira, gizona ona da". Ta-
dio. Egi galanta nunai.